

Mikko Tyni

MARSALKAN MUSKETTISOTURIT

Mannerheimin henkivartiointi ja turvallisuus 1918–1946

Mikko Tyni

MARSALKAN MUSKETTISOTURIT

Mannerheimin henkivartiointi ja turvallisuus 1918–1946

DOCENDO

@ Mikko Tyni ja Docendo 2022

Doncedo on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä

Tämän teoksen tekstin ja kuvien jäljentäminen ilman lupaa painamalla, monistamalla, skannaamalla tai muilla tavoin kielletään tekijänoikeuslain mukaisesti.

Kannen suunnittelu: Matti Vartiala

Docendo
www.doncedo.fi

ISBN 978-952-382-389-1

Painettu EU:ssa

”Nykyajan muskettisoturit’ on sen opuksen nimi oleva.”

MARSALKAN HENKIVARTIORYHMÄN VARAPÄÄLLIKÖ,
VÄNRIKKI ATTE KALAJOKI PÄIVÄKIRJASSAAN 27.4.1942

Sisällys

Esipuhe	II
Gustaf Mannerheimin vaarallinen elämä	15
Tsaarin upseeri Louhisaaresta	15
Salonkivaunussa halki sekasorron	17
1918: Valkoisen kenraalin turvallisuus	19
Vaarallinen matka Vaasaan	19
Johtopaikkana juna	23
Päämajan etsivät	27
Hyökättiinkö Seinäjoella päämajajunaan?.....	30
1919–1939: Valtionhoitajasta siviilimieheksi	37
Valtionhoitaja ja hänen salapoliisinsa.....	37
Henkirikoksen yritys Hämeenkadulla.....	47
Vapaaherrana kotona ja ulkomailla.....	50
1939–1940 Talvisodasta välirauhaan	56
Ylioppilaat ylipäällikön varjoiksi.....	56
Talvisodan ensimmäiset päivät:	
Hotelli Helsingistä Mikkeliin	61
Helmikuu 1940: Osasto Rinne – uusi salainen henkivartiosto.....	73
Levoton välirauha.....	83
1941–1944: Erikoisryhmän jatkosota	91
Edessä lyhyt kesäsota?.....	91
Hyökkäysvaiheen uudet haasteet	98
Asemasotavaihe 1942–1943: Tyynä myrskyn edellä	110
Loppusuora 1944: Erillisrauha-aikeista suurhyökkäykseen.....	117
1944–1946: Marsalkka presidenttinä	126
Kaksi vartiostoa, monta uhkakuvaa	126
Uusi aika, uudet miehet	131
1945–1946: Punelajärvi, Portugali, Punainen Risti.....	134

Henkivartioinnin arki ja puitteet	140
Käytännön toimintatapoja	140
Aseet, varusteet ja voimankäyttö.....	147
Yhteistyö Mikkelin alatoimiston kanssa.....	148
Varjot vapaalla.....	150
Vierailut ja tarkastusmatkat kotialueella	151
Rintamavierailut	154
Henkivartijat lähikuvassa	160
Valikoituminen tehtävään.....	160
Akseli Tolamaa – valvontaosaston ”harmaa eminenssi”	164
Tuomari Tolamaan turvamiestentti.....	166
Takkuilevaa tiedonkulkua.....	168
Henkivartijoiden viisi arkkityyppiä.....	169
Asema ja urakehitys.....	173
Kavaljeerit, smyykit ja juustomestarit – henkivartijoiden identiteetti	177
4.6.1942: Yllätysvieras Saksasta	182
Palava pyörä ja kohtaaminen Kaukopäässä	194
”Saksalaisen suojajunan” arvoitus: tuotiinko Kaukopäähän komppania saksalaissotilaita?	199
Ansiomerkkejä aseveljille	202
Tauno Kanervan sormi ei koukistunut	204
Vastavierailu valtakunnankanslerin luo	207
Ulkomaisia yhteyksiä	210
Korkeita vieraita päämajassa	210
Perintöprinssi vierailee kahdesti.....	212
”Paroni Marhem” matkustaa Sveitsiin.....	215
Himmlerin heinäkuinen matka	219
Salainen salkku Seuruhuoneella	225
RSD Suomessa	229
Ribbentropin juhannusvisiitti.....	231
Uhkatilanteita asemasodan ajalta	236
Laukauksia huvilassa: Lääkintämajurin kuolema.....	236
Kunnanlääkärin raivo	243
Tappajat valmiina Oslossa?.....	245

Desantteja ja legendoja	249
Neuvostotiedustelun kohteena päämaja.....	249
Laskuvarjoluutnantti Seurahuoneen ovella	253
Lotta, pistooli ja desantti.....	254
Naisvakooja Hirsylän mutkasta?	256
Vakoojamajurin päivällinen.....	259
Syntymäpäivät suurhyökkäyksen alla	263
Juhlapaikkana teollisuusmaisema.....	263
Sairilasta Vuoksen rannalle	265
Panssariparaatin valmisteluja	267
Illallinen tehtaan varjossa	270
Kaksoisagentin salainen tehtävä	272
Laskuvarjot maaliskuun yössä.....	272
Ampua, räjäyttää vai myrkyttää?.....	276
”H-tapaus Vahter” käynnistyy	279
Kolme merkkituloa Kilpolan suolla.....	284
Neuvostoliiton sankari	288
Loppupäätelmiä	294
Marsalkan turvallisuuden resurssit ja kehät.....	294
Miltä Mannerheimia suojeltiin? Toteutuneet ja toteutumattomat uhkakuvat	299
Tavoitteista, lähdeaineistosta ja metodista	304
Aiemmasta tutkimuksesta ja kirjallisuudesta	305
Lähdeaineistosta ja metodista	306
Liite 1	309
Liite 2	316
Henkilöhakemisto	321
Viitteet	330
Lähdeluettelo	380

Esipuhe

Suomen marsalkka Carl Gustaf Emil Mannerheimista on kirjoitettu lähemmäs kolmesataa kirjaa, lukematon määrä artikkeleita ja muistelmakuvauksia. Hänen poikkeuksellinen elämänsä on dokumentoitu vuosikymmenten saatossa tarkoin, mutta jäljellä on yhä osa-alueita, joille ei juurikaan ole suotu itsenäistä huomiota. Eräs niistä on Mannerheimin henkilökohtainen turvallisuus. On toisaalta luonnollista, ettei kolmen sodan ylipäällikön ja kaksinkertaisen valtionpäämiehen turvallisuudesta ole erityisemmin kirjoitettu, sillä se ei onneksi päässyt vaarantumaan tavalla, joka olisi johtanut hänen kuolemaansa. Se ei kuitenkaan ollut itsestäänselvyys, sillä Mannerheimiin kohdistettiin useita salamurhayrityksiä, joiden motiivit ja suunnitelmallisuuden asteet vaihtelivat. Osa niistä ehti pidemmälle, toiset hyytyivät lähtöruutuunsa. Herää kysymys, mikä oli Mannerheimia ylipäällikkönä, yksityishenkilönä ja valtionpäämiehenä kulloinkin ympäröineiden turvallisuusjärjestelyjen vaikutus näiden hankkeiden epäonnistumiseen. Millaisia hänen kulissien takaiset turvatoimensa olivat, eli miten hänen *henkilösuojaustaan* toteutettiin ja ketkä siitä vastasivat?

Ajanjaksolle 1918–1946 ajoittuneissa kolmessa sodassa Mannerheimin turvallisuusjärjestelyjen ytimen muodostivat ylipäällikön henkivartijat. He olivat henkilöitä, jotka tehtävänsä luonteen ja suojattavansa tahdon mukaisesti pysyttelivät mahdollisimman huomaamattomissa. Siinä missä päämajan kenraaleista sekä marsalkan adjutanteista, sotilaspalvelijoista, autonkuljettajista ja tarjoilijoista on kirjoitettu, on henkivartijoita sivuttu lähinnä hajamainintoina ja kasvottomana joukkona.¹ Muista viime sotien erikoistehtävissä palvelleista, kuten kaukopartiomiehistä, radiotiedustelijoista ja tiedotushenkilöstöstä, on

vuosikymmenten mittaan julkaistu ansiokkaita tutkimuksia. Heihin verrattuna päämajan valvontaosaston alaiset talvi- ja jatkosodan henkivartijat, samoin kuin vastaavassa tehtävässä vuonna 1918 toimineet miehet, ovat jääneet tuntemattomiksi. Tässä teoksessa heidät nostetaan arkistojen ja päiväkirjojen lehdiltä valokeilaan ja terävöitetään heidän valokuvien taka-alalla sumeina erottuvia hahmojaan. Kenraalin, valtionhoitajan ja marsalkan turvallisuuteen vaikuttaneita tekijöitä ja turvatoimien kehitystä tarkastelen laajan ja monelta osin aiemmin hyödyntämättömän lähdeaineiston avulla. Näin tämä näennäisen näkymätön mutta sitäkin merkityksellisempi osa-alue täydentää omalta osaltaan kokonaiskuvaamme Mannerheimista.

Ajallisesti keskityn Mannerheimin kolmeen ylipäällikkyyssjaksoon sekä kahteen valtionpäämieskauteen mutta myös näiden väliin jääviin vuosiin siviilielämässä. Painotus on luonnollisesti Mannerheimin julkisessa toimijuudessa, josta myös lähdeaineistoa on parhaiten saatavilla. Turvallisuuden käsitettä lähestyn kokonaisvaltaisesti: varsinaisten tahallisten väkivallantekojen yritysten ja vihollisen aiheuttamien uhkatilanteiden lisäksi kuvaan myös onnettomuuksien aiheuttamia vaaratilanteita. Mannerheimin välittömästä lähiturvallisuudesta vastanneiden henkivartijoiden lisäksi kuvaan muun muassa vastatiedustelun ja eri sotilas- ja siviiliviranomaisten tehokkaan yhteistyön roolia turvallisuusuhkien torjumisessa. Ydinjoukkoa eli henkivartijoita tarkastelen paitsi ryhmänä myös yksilöinä, sillä heitä oli kaiken kaikkiaan vain alle sata, ja kerrallaan Mannerheimia suojasi tyypillisesti noin kymmenhenkinen vartiosto. Esittelen erikseen henkivartioryhmän päälliköinä toimineet pienoiselämäkerroissaan, joissa taustoitetaan, keitä nämä miehet olivat ja miten he rooliinsa valikoituivat. Erityisesti talvi- ja jatkosodan ajalta nostan esiin erityistilanteita, joissa henkivartijoilla ja turvallisuusjärjestelyillä oli korostunut rooli. Tällaisia olivat marsalkan erilaiset julkiset esiintymiset ja vierailut kotialueella ja sotanäyttämöillä, arvovieraiden käynnit päämajassa sekä ulkomaanmatkat. Ne ovat sotahistoriaan ja Mannerheimin elämään perehtyneille tuttuja kokonaisuuksia, joita nyt tarkastellaan erityisesti näkökulmasta. Toisen temaattisen kokonaisuuden muodostavat merkittävimpien yksittäisten Mannerheimia uhanneiden tapausten taustoitus ja kuvaus. Lisäksi teoksessa käsitellään erilaisia Mannerhei-

min turvallisuutta sivuavia tarinoita ja suoranaisia myyttejä, joiden syntytaustaa avataan.

Jo ennen käsillä olevaa teosta, on Mannerheimin turvallisuudesta ja häntä kohdanneista uhkatilanteista kirjoittanut sotahistorioitsija Anssi Vuorenmaa tiiviissä artikkelissaan ”Kuolema kiersi Marskin”, vuonna 1997 julkaistussa kokoomateoksessa *Mannerheim – Tuttu ja tuntematon*. Vuorenmaa sivuaa eräitä tunnetuimpia uhkatilanteita ja marsalkan kompleksista suhdetta turvallisuuteensa sekä mainitsee henkivartioiden yleisjärjestelystä muutamalla lauseella. Laajuudeltaan Vuorenmaan artikkeli on pintapuolinen katsaus ja yhteenveto, mutta joka tapauksessa ensimmäinen tälle Mannerheimiin liittyvälle erikoisaiheelle suotu kirjallinen huomio. Pyrin vuorostani avaamaan Vuorenmaan neljännesvuosisata sitten varovasti raottamaa ovia. Monet Mannerheimin turvallisuuteen liittyvät asiat jäänevät ikuisesti pimentoon, mutta tämä esitys toivon mukaan laajentaa ymmärrystämme hiljaisista, ylipäällikön julkisen kuvan selustassa jatkuvasti vaikuttaneista toimijoista ja kokoa yhteen lähinnä hajatietoina ja eri teosten sivujuonteina nähtyjä viittauksia uhkatilanteisiin. Tiedämme, että henkivartijat onnistuivat, mutta pelkän lopputuloksen sijaan pyrin rakentamaan kokonaiskuvaa siitä, millaiset seikat siihen johtivat.

Eräs henkivartijoista, vänrikki ja siviilielämässä kirjallisuuden opiskelija Atte Kalajoki mainitsi huhtikuussa 1942 päiväkirjassaan aikovansa kirjoittaa joskus kirjan henkivartioryhmän vaiheista. Hän oli miehistä ainoa, joka palveli ylipäällikön varjona sekä talvi- että jatkosodassa. Teos, jonka hän ennätti jo nimetä *Nykyajan muskettisotureiksi*, ei kuitenkaan koskaan nähnyt päivänvaloa.² Siihen vaikuttivat oululaisen kulttuuripersoonan moninaiset arkielämän kiireet mutta myös kerran vannottu vaitiolon velvoite, joka esimerkiksi hänen osaltaan piti vuoteen 1988. Tällöin hän julkaisi pohjoispohjalaisessa kulttuurilehti *Kaltiossa* salaa ottamansa valokuvan Mannerheimista eräällä rintamamatkalla ja viittasi rivien välissä omaankin tehtävänsä. Sittemmin Kalajoki antoi myös muutamia haastatteluja henkivartija-ajastaan, mutta kirjaksi asti eivät marsalkan muskettisoturien kokemukset ennättäneet. Otsikkovalinnallani teen kunniaa edesmenneen kamarineuvos Kalajoen tärkeälle aikeelle – hiljaiset miehet sotahistorian alaviitteistä ovat nimikkoteoksensa ansainneet.

Esipuheen loppuun on syytä myös sijoittaa erityiskiitokset rakentavasta ajatustenvaihdosta ja syvästä asiantuntemuksesta Mikko Porvalille, Vladimir Panschinille, Stefan Backlundille, Pekka Turuselle, Pasi Pirttikoskelle, Heidi Ruotsalaiselle, Heikki Kekäläiselle ja Mika Jaakkolalle. Ainutlaatuista yksityisaineistoa ja hiljaista tietoa käyttööni avuliaasti tarjonneet Pentti Karhimo, Ilkka Lindman, Olli Kaivanto, Anna-Maija Tuokkola, Pertti Perko, Kalevi Haavisto, Seppo Sinervä sekä David ja Amy Cupitt kaukana Australiassa ansaitsevat tulla myös jo tässä yhteydessä kiitetyiksi. Nöyrä kiitos on paikallaan myös Kansallisarkiston eri toimipisteiden suuntaan, joita tällä työllä olen kuormittanut lähes kolmen vuoden ajan. Monet muutkin ovat tämän teoksen syntyyn ratkaisevasti vaikuttaneet, ja heitä kaikkia kiitän yhteisesti.

Gustaf Mannerheimin vaarallinen elämä

Tsaarin upseeri Louhisaaresta

Suomen marsalkan, tasavallan presidentin ja vapaaherran Carl Gustaf Emil Mannerheimin (1867–1951) elämää voi luonnehtia paitsi monipuoliseksi myös vaarojen täyteiseksi. Sitä varjostivat erilaiset uhkatilanteet, joista selviytyminen oli usein vain sattumanvaraisten seikkojen varassa. Tietävästi ensimmäistä kertaa Gustaf Mannerheim oli hengenvaarassa vuonna 1874 vasta seitsenvuotiaana, kun hän tulevan ylipäällikön elkein – ”Minun nimeni on Mannerheim ja minä olen ensimmäisen luokan kenraali!” – raivokasta lumisotaa johtaessaan syöksyi koulunsa pihasta kadulle, suoraan ohi kiitäneiden hevosten jalkoihin ja reen yliajamaksi. Tälläkin kerralla hän selviytyi kuin ihmeen kaupalla vahingoittumatta. Kuten hänen nuorempi sisarensa Eva luonnehti, jo nuorella Gustafilla oli viehtymys vaaroihin ja jännitykseen. Vastaavat onnekkaasti päättyneet läheltä piti -tilanteet tulivat toistumaan hänen elämässään kymmeniä kertoja myöhemmin.³

Louhisaaren kartanossa vietetyn lapsuuden, keskeytyneen Haminan kadettikoulun ja ylioppilastutkinnon jälkeen vuonna 1887 tsaarin palvelukseen astunut Mannerheim oli itsekin eräässä mielessä henkivartija. *Chevalierkaarti*, jonka eri tehtävissä hän palveli vuosina 1891–1904, oli ajalle tyypillinen hallitsijan seremoniallinen henkikaarti, johon valikoitiin erityiset vaatimukset täyttäviä valiosotilaita. Keskeisiä kriteereitä olivat soveltuvan taustan ja suotuisten luonteenominaisuuk-

sien ohella pituus ja edustava ulkomuoto, sillä keisarillisen perheen saattueena kaartilaiset olivat yleisön huomion keskiössä ja autokraatin arvovaltaa kehystämässä. Kornetti Gustaf Mannerheim palveli uransa alussa henkivartioeskadroonassa. Mahdollisen yllätyshyökkäyksen sattuessa keisarin henki olisi juhlallisuuksien, kuten Nikolai II:n vuoden 1896 kruunajaisten, aikana viime sijassa ollut konkreettisesti heidän reaktiokykynsä varassa. Kruunajaiskulkueessa keisarin vasemmalla eli sydämen puolella, lähimpänä henkivartijana paraatiasussa seissyt ”Gustaf Karlovits”, kuten häntä Venäjän-vuosinaan kutsuttiin, varmuudella tiedosti tämän raskaan velvoitteen.⁴ Omat henkivartijansa Mannerheim sai rinnalleen ensimmäistä kertaa kuuluisalla Aasian-tiedusteluretkellään vuosina 1906–1908. ”*Ma-da-hanin*” – kuten kiinalaiset 39-vuotiaan tsaarin everstin kulkuluvassa nimesivät – kannoilla ratsasti keisarin määräyksestä kaksi Samarkandista mukaan liittynyttä kasakkaa, joiden tehtäviin kuului huolehtia päällikkönsä turvallisuudesta.⁵ Myös Mannerheimin ollessa ensimmäisen maailmansodan aikana rintamakomentaja, palveli hänen esikunnassaan muutamia sotilaita niin sanottuina vartiolähetteinä, eräänlaisina yhdistettyinä kuriireina ja henkivartijoina. Sama tehtävä oli osaltaan myös henkilökohtaisilla sotilaspalvelijoilla.

Keväästä 1917 puhaltaneet vallankumouksen tuulet langettivat vähitellen jokseenkin pysyvän hengenvaaran vanhaa valtaa edustaneen korkeamman upseeriston ylle. Kuriton aines otti vallan omiin käsiinsä, ja miehet nousivat komentajiaan vastaan. Palattuaan lyhyeltä Suomenlomaltaan Pietariin maaliskuun puolivälin paikkeilla, keisarillisen seurueen kenraalimajuriksi noussut Mannerheim joutui pääkaupungissa suoraan myrskyn silmään. Hänen Pietarin suosikkihotellinsa, Nevski Prospektin varrella sijainnut *Hotel d’Europe*, ”Jevropeiskaja”, oli mielenosoittajien saartama. Univormupukuinen Mannerheim joutui pakenemaan henkilökuntaoven kautta, kun vihainen, aseistautunut väkijoukko oli huomannut hänet ikkunassa. Arvomerkitön turkki yllään hän pääsi hevosajurin kyydillä kiertoteitse ystävänsä luo ja vaihtoi ylleen tältä saamansa siviilivaatteet. Kaupungissa vallitsi anarkia: upseereja surmattiin, vallankumoukselliset tekivät kotietsintöjä, tavaroita kannettiin rakennuksista ulos. Vanhaa valtaa ja sen symboleja vastaan hyökättiin. Mannerheim joutui vaihtamaan asuinpaikkaansa

kolmesti ennen olojen hetkellistä rauhoittumista. Pietarissa hän järjesti itselleen myös henkilöpaperit suomalaisena kauppiana. Se toimi poikkeusolojen *alter egona*, jollaiseen hän turvautui myöhemmin myös tammikuussa 1918.⁶

Salonkivaunussa halki sekasorron

Syksyn 1917 sekasortoisten vaiheiden aikana Mustanmeren rannalla Odessassa toipumislomalla oleskellut Mannerheim – viimeiseltä vakanssiltaan syyskuun alkuun saakka VI Ratsuväkiarmeijakunnan komentaja ja Venäjän väliaikaisen hallituksen kenraaliluutnantiksi ylentämä – lähti joulukuun alussa pyrkimään Suomea kohti. Hänet oli lokakuussa siirretty omasta pyynnöstään reserviin ”nykyisiin oloihin sopeutumattomana”. Useampi korkea tsaarin upseeri oli menettänyt henkensä vallankumouksellisten käsissä. Tästä huolimatta Mannerheim päätti taittaa matkan kenraaliluutnantin univormussaan, neljännen luokan Yrjönristi rinnassaan, ”kookas vakuuttava olemuksensa ja pelottomuutensa ja järkkymätön itsehillintänsä ja hänestä säteilevä auktoriteetti” suojanaan, kuten elämäkerturi Veijo Meri osuvasti muotoili. Vaarallinen kahdeksan päivän matka bolshevikikomentoon siirtyvän imperiumin halki kuljettiin pienessä Punaisen Ristin salonkivaunussa, jonka Mannerheim oli onnistunut järjestämään käyttöönsä. Seurueeseen kuuluivat kenraalin ohella hänen ukrainalainen sotilaspalvelijansa ulaani Ivan Karpatjov⁷, nuori suomalainen lähettiupseerinsa, Ahtyrkan husaari Martin Franck sekä muutamia Punaisen Ristin englantilaisia sairaanhoitajattaria ja romanialaisia lääkäreitä. Suurikokoinen ja päällikkönsä tavoin Yrjönristiä kantanut Karpatjov – joka rintamalla oli pelastanut Mannerheimin saksalaiselta tarkkaamputalalta 1916 – ja kornetti Franck toimittivat myös henkivartijan virkaa muiden tehtäviensä ohessa. Lähes kaikilla asemilla matkaseurue kohtasi uhkauksia ja häiriköintiä. Ainakin kahteen otteeseen väistyvää valtaa näkyvästi edustanut Mannerheim oli vähällä joutua revityksi junavaunustaan. Puolimatkan paikkeilla, nykyisen Valko-Venäjän Žlobinissa veturin vesitankkia täytettäessä sattui vakavin välikohtaus, jossa vaunuun tunkeutuneet bolshevikisotilaat yrittivät viedä kenraalin

mukaansa. Vain sapelinsa kohottaneen Franckin päättäväinen toiminta Karpatjovin tuella pelasti hänet. Välipysähdys Pietarissa joulukuun toisella viikolla tuotti sekin pettymyksen: Mannerheimin ystäväpiiristä ei löytynyt enää valmiutta ja tahtotilaa nousta kapinaan vallan anastaneita Leninin bolševikkeja vastaan. J. E. O. Screenin mukaan Mannerheim oli näihin aikoihin lausunut, ”[miten olisi] parempi kuolla miekka kädessä, kuin joutua ammutuksi takaapäin tai saada kurkkunsa katkaistuksi”. Fatalistinen lausuma on sisällöltään yllättävän samankaltainen kuin Mannerheimin tietävästi myöhemmin talvisodassa muotoilema näkemys ja heijastelee siten hänen vahvaa kunniantuntoaan ja toisaalta kohtalonuskoa.

Gustaf Mannerheimin 3 000 kilometrin mittainen matka päättyi monien vaiheiden jälkeen Helsinkiin 18. joulukuuta 1917. Kuukauden sisällä hänen oli noustava nuoren tasavallan ylipäällikön rooliin ja kohdattava jälleen uudet aseman mukanaan tuomat vaarat.⁸

”Olen nyt itsensä Ylhäisyyden salainen henkivartija.”

Näin kirjoitti päiväkirjaansa 25-vuotias Atte Kalajoki viikkoa ennen talvisodan syttymistä. Hän oli juuri antanut vaitiololupauksen ja aloittanut tulevan ylipäällikön Carl Gustaf Mannerheimin siviiliasuisena henkivartijana – niin sanottuna varjona. Seuraavien kuuden vuoden aikana Mannerheimia suojattaisiin huomaamattomasti lähes kaikkialla yötä päivää.

Mannerheimista on kirjoitettu enemmän kuin kenestäkään toisesta suomalaisesta, mutta tätä puolta hänen elämästään ei ole aiemmin avattu suurelle yleisölle.

Marsalkan muskettisoturit nostaa valokeilaan suurmiehen henkivartijat sekä lukuisat marsalkkaa vuosien varrella kohdanneet uhkatilanteet. Samalla se paljastaa, millaiset järjestelyt ja ihmiset varjelivat kulissien takana Mannerheimia salamurhalta ja muilta vaaroilta.

Tiedot pohjautuvat laajan koti- ja ulkomaisen arkistoaineiston ohella ainutlaatuisiin yksityisempiin lähteisiin, kuten henkivartijoiden päiväkirjoihin ja valokuviin sekä lähimmäksi toteutumista päässeen salamurhaoperaation päätekijän muistelmiin.

Mikko Tyni (s. 1985) on tiedusteluhistoriaan ja sota-ajan lääkintähuoltoon laajasti perehtynyt tietokirjailija. Päätyökseen hän toimii tuotantojohtajana peliteollisuudessa.

KL 92.7
ISBN 978-952-382-389-1

DOCENDO